

Quatro contos e duo scriptos politic

Jaroslav Hašek

Traducite per Italo Notarstefano

Quatro contos e duo scriptos politic

traducite in interlingua per Italo Notarstefano, Italia.

Composition: Thomas Breinstrup. Revision: Bent Andersen.

Publicate: februario 2007

© 2007 Italo Notarstefano e Union Mundial pro Interlingua

Tote derechos reservate. Iste texto es facite disponibile pro uso non-commercial solmente. Tote formas de re-vendita o re-distribution electronic o imprime es prohibite sin permission in scripto. Nulle parte de iste publication pote assi esser reproducite, copiate, conservate in un systema de cercar o transmittite in ulle forma o per ulle methodo: graphic, electronic, mechanic, photographic, registrate sur disco o cassetta, transferite a bases de datos o in altere maniera sin permission in scripto. Es permittite citar in recensioni con indication del fonte.

Bibliotheca electronic **in interlingua**

www.interlingua.com

Le Bibliotheca electronic in interlingua es un collection de eLibros, redigite e publicate per le Union Mundial pro Interlingua (UMI), www.interlingua.com

Super le autor

Jaroslav Hašek (1883-1923) jornalista e scriptor satiric tchec, deveniva celebre gratias a su romance “Le bon soldato Švejk”. Le romance, un feroce satira antimilitarista, ha essite traducite in sexanta linguas. Hašek scribeva anque circa 1.500 contos breve. Ille esseva un genial scriptor, un infatigabile burlator e un grande bibitor.

Hašek esseva un militante anarchic e esseva arrestate multe vices. Pro contar burlas super le policia e le autoritates ille fundava le “Partito del progresso moderate intra le limites del lege”, e habeva 38 votos del electores.

Historia cannibalesc

Pro parlar scientificamente, nos debe divider le cannibales in tres grande gruppos. Le cannibales in le Oceano Pacific e circum Australia, le cannibales de Africa, ab le quales derivava le populo Dahomej e cuje hereditage ha passate al populo Botocudi, e in fin nos cognosce un grande gruppo de insulanos circum le Terra del Foco meridional in America.

Tote iste amantes del carne human esseva, a causa del christianismo, gastronomos de missionarios.

Naturalmente, totevia, le modo de preparar le missionarios variava multo. Le error es in le facto que iste gruppos de cannibales non publica magazines con un rubrica fixe Le menu del die pro familias respectabile.

A causa de isto, nos non comprende multe cosas e nos debe confider solo in alicun novas que ha essite conservate in forma de testimonio, multo pouco clar, de celle povre victimas del insatiabilitate human. Iste novas es multo incomplete, quia illos manca de esprit, como on pote ben comprender ab un puncto de vista psychologic. Si uno va esser cocite, ille non pone ben in relation su pensatas. Totevia nos sape con certitude:

In Nove Guinea on prepara le missionario super le spido, condimentante le con folios de eucalypto e con species del

insulas Moluccas. Necun grassia.

In Africa central: taliar delicatemente in duo le missionario, disossar, estufar in un marmita con sauce de tomates. Per influxo del cultura, on servi anque al modo del sandwich.

In le tertie gruppo de cannibales nos trova le modo plus primitive. Le missionario es cocite sin alicun specie. Ille non ha sapor.

Il resta ergo solo le question, qual categoria de missionarios es le plus saporose. Quales exporta le bon Europa inter le salvages? Jesuitas, dominicanos, benedictinos. Anglaterra, como Germania, alicun categorias de pastores. De Svedia veni alicun typos de prestres de varie sectas.

Tote iste categorias es de secunde qualitate. Illes es magre a tal puncto que non mesmo le mal de mar les pote desiccar plus.

5

Le chef papuan del insula Roroto presso Nove Guinea de facto ha petite al consule german de Wilipuroro non inviar de nove pastores assi magre.

Isto es ergo le breve recordationes del arte culinari del populos non instruite in le Oceano Pacific, in Africa e anque in Terra del Foco.

Le christianismo es dividite, como on sape, in tres grande grupos: catholicos, evangelicos e orthodoxos.

A Moscova viveva, in le epocha in le qual eveniiste triste historia, Alexej Dimitrij Kurilovi..., pope presso le grande templo de sancte sacerdotessa Velloso.

Alexej Dimitrij Kurilovi..., que sia honor a su memoria, esseva un bon pope. Ille faceva dece-quattro miraculos e quia in celle occasiones ille ganiava 480.000 rublos, iva al chef del policia e que cosa le chef diceva? “Ehi, tu, porco, quando viveva ancora le povre sacerdote Panurlov, tu predecessor, ille dava nos le medietate del ganio de omne miraculo, un tertio del ganio de omne pogrom. E tu, porco, prestre, non ha date nos un sol centesimo. Tu ira in Siberia.”

Alexej Dimitrij Kurilovi... in un prime momento se displavea multo, depost ille comenciava negotiar.

Le chef del policia diceva al pope Kurilovi...: “Non negotiar, porco, tanto multo. Tu sape ben que tu ha occidite le vidua Prakova pro appropriar te su benes.”

“Voluntate de deo, “ suspirava Kurilovi..., “io lo ha facite, ma tu ha obtenite le medietate del benes, Ivan Ivanovi...”

“Il es ver, io lo ha habite, ma a que cosa illo ha servite, io ha date mille rublos a uno, mille rublos a un altere e nihil ha remanite pro me. “

“E quando tu, pope Kurilovi..., robava le collar del statua del sancte virgine Stanislava a me tu ha date solo tres parve

perlas.”

“Ma tu ha inviate in Siberia le hebreo Averok, a qui tu vendeva le tres parve perlas e pois tu confiscava tote su benes.”

Sequeva pois un lite, durante le qual on sapeva que Kurilovi... fornicava con le pelegrinas.

Ma le pope orthodoxe non voleva dar le cinquanta per cento del ganio de omne miraculo, e assi le chef del policia iva al archimandrita.

Povre Alexej Dimitrij Kurilovi...!

Le archimandrita divideva con le chef del policia tote le benes del bon pope e con un ordinantia ille inviava Alexej Dimitrij Kurilovi... a conquerer al fide orthodoxe le salvages in le Oceano Pacific.

Alexej Dimitrij Kurilovi... esseva un belle pecia de carne. In un audientia, le principe Sergej le dava anque 4.000 icones; pois illes inviava al estraniero le grasse Alexej Dimitrij Kurilovi..., assi ille preparava le salvages al fide orthodoxe.

Durante le viage ille stava ben. Ille considerava le necessitate, o Siberia o baptisar le salvages.

Secundo le planos, le pope esseva disbarcate con su imagines sacre super le insula Roramuro.

Que nos retorna al initio de nostre narration. Super le insula Roramuro viveva cannibales del prime gruppo, qui

prepara le missionario super le spido, condimentante le con folios de eucalypto e con species del insulas Moluccas.

Le religion orthodoxe totevia pro illes esseva un novitate, specialmente post un missionario assi grasse como Alexej Dimitrij Kurilovi...

Illes habeva jam mangiate un jesuita, cocite un dominicano e habeva degustate anque un pastor evangelic, illes cognosceva ergo tote le fides.

Illes habeva habite le catholicos, illes habeva habite le evangelicos e a illes mancava solo le orthodoxos.

Illes recludeva Alexej Dimitrij Kurilovi... in un cavia e comenciava nutrir le.

Le pope se rendeva al voluntate de deo, propagava le fide orthodoxe inter cellos qui se reuniva ante le cavia, e ingrassava de die in die, e, in fin, ille explodeva. Ille habeva un carne de sapor exceptional, assi que super le insula Roramuro il ha orthodoxos tanto fervente que pauc tempore retro illes ha succedite convincer un missionario catholic a acceptar le fide orthodoxe ante infilar le super le spido.

Como nasce le presidentes del consilio del ministros in Italia

Le senior Beramotti esseva astute como vos non trova un persona equal como ille in tote le Apenninos. Su patre ancora pasturava le capras in Abruzzo e depredava le viagiatores sub le Monte Roso. Esseva un vetere familia de fures. Vittore Beramotti habeva essite pendite, e habeva essite le ancestre de tote le familia. Pro honorar dignemente le memoria de lor avo tote le Beramottis robava, ma illes non esseva denominate senior Beramotti, ma solo Beramotti. Solo le ultime habeva devenite senior.

In scena entra ergo le senior Giuseppe Beramotti.

Ille es un senior sympathetic. Jam quando ille esseva un puero ille habeva monstrate grande capacitates e quando in le anno 1874 in Italia reunificate esseva proclamate le obligation scholar, Giuseppe esseva firmemente resolute a studer ben pro trovar se le pan in citate.

Iste puero non amava le vita del montanias, ubi on pote robar le un le altere solo occasionalmente. Su desiro se orientava verso le citate, ubi on pote fraudar melio le gente, quia multes vive in un parve spatio e non se cognosce le un le altere.

Ci, in vice, cata uno sape quante capras ille ha. Tizio ha tante capras e Caio tante, e assi quando le parve Giuseppe habeva robate un capro al village Ossiato, habeva venite tosto le carabinieri, e il esseva guai.

Giuseppe ergo studeva alacremente. Damnate pueretto del base del Monte Roso! Ille ingurgitava cultura solo pro poter ir in le plana pro robar le gente de citate.

E in le anima innocente del parve futur senior Beramotti prendeva vita le imagine de su futuro.

Ille haberea devenite commerciante. In celle angulo de Italia, on regarda le commerciantes con un bon dose de terror.

Giuseppe desde su infantia habeva audite dicer post le partita del commerciantes ambulante: "E assi, illes ha robate nos un altere vice."

E il habeva sempre qualcosa ver. Il non es sorprendente que ergo le parve Giuseppe Beramotti desirava devenir commerciante pro poter fraudar le compatriotas, lo que habeva essite su plus belle sonio e su plus forte aspiration.

A schola ille studeva e apprendeva ben. A ille placeva le arithmetica, in secunde classe ille faceva un ver commercio de excambio con le cameradas e les robava vergoniosemente. Quando ille habeva dece-duo annos, le director del schola convinceva le vetule Beramotti a mandar le filio in

citae, e vermente le astute puero de campania post le vacantias appareva a Florentia.

Desde celle momento, le cammino de su vita se faceva linear. Ille entrava in le commercio.

Ille apprendeva con infatigabile application tote le practicas del commercio, pois nos le trova a Genova como prime commisso del firma Rastati.

Pois in tribunal a causa de un malversation de 180.000 liras. Le tribunal totevia a causa de un insolite caso le absolveva.

On diceva que ille habeva distribute 80.000 liras inter le iudices e que ille habeva partite con 100.000 liras pro Sicilia.

Ille pois habeva un processo con un familia que le accusava de haber jectate in mar le chef del familia in le porto de Palermo, post haber le robate un billet que habeva vincite 500.000 liras del prime premio de un lotteria. Comocunque sta iste cosas, il es certe que senior Beramotti faceva un bellissime carriera. Quando in un districto electoral de Sicilia ille pugnalava su adversario politic, ille esseva eligit senator per su amicos entusiasta e entrava in le partito governative. Ille tentava anque invenenar a un banchetto su adversarios politic e desde alora ille habeva accesso a corte e poteva parlar con le rege sin demandar antea audientia. In fin ille deveniva presidente del consilio del ministros. E que isto sia

dicite a su laude: ille, post haber incassate solo ora celle prime premio de 500.000 liras del qual on habeva tanto parlate, faceva altiar super un palo in le porto de Palermo un statua de madonna e lo faceva adornar con flores in recordeation de su povre amico qui olim habeva passate de nocte presso le porto dum le senior Beramotti promenava. Felice Italia!

Le peccato del parrocho Andreas

Desde 18 annos le parrocho Andreas se trovava in le purgatorio sin saper proque. Ille non habeva essite ancora definitivamente condemnate, ma in le ultime tempores le affollamento in purgatorio non habeva essite grande. Le major parte del animas faceva solo un breve sojorno e pois illes esseva portate al inferno facente strider le dentes. Passante le tempore, le parrocho prendeva corage e demandava a un del angelos de guarda: “Proque vos me tene ci, seniores?”

Ma cellos se stringeva in le alas e diceva: “Vostre processo non es ancora definitivamente claudite, reverende patre.”

Iste discurso le causava sempre angustia, un angustia como pote esser create solo per un anima que es in purgatorio, e non recorda alcun peccato. Ille habeva essite un de celle respectabile parochos describe assi ben per Václav Rais.¹ Ille habeva habite super le terra tote le characteristics de celle descriptiones. Longe capillos blanc. Voce tremente de vetuletto. Puresa moral de prime ordine.

E ille continua a star in prision preventive al purgatorio.

¹ Hašek cita sovente ironicamente le scriptor Václav Rais qui idealisava le gente de campania, le inseniantes e le parochos.

In le ultime tempores, ille habeva habite como companion un cappellano qui habeva bon sperantia de prender dece milles annos. Le povre homine habeva essite un quarto de hora a reguardar sub le toboggan, e quando ille retornava a casa habeva pois habite un colpo.

“Ver dentellas de Bruxelles, reverendo” diceva le misere cappellano al parrocho Andreas, cuje anima pur non faceva differentia inter un sottana commun e un de dentella.

E ille, Andreas, faceva un recurso scripte:

Illustre Judicio Universal!

Le subscribite anima, parrocho Andreas, pete humilemente con le presente esser dimittite del purgatorio e motiva su respectuose requesta con le sequente rationes:

A – Le subscribite non trova in proprie conscientia ulle cosa que le pote nocer. Ille ha vivite como il es precribite in libros sacre.

B – Ille non es assolutamente un persona con antecedentes judicial, como pote demonstrar le burgomaestro del village Paluška, qui se trova al momento in le caldiera n. 253, section blande, equipate con ventilatores, del purgatorio.

C – Le mesme cosa pote demonstrar le brigadero del carabinieri Josef Loukota, momentaneemente in beatitude in paradiso presso le quinte section.

D – Le subscribite ha discoperite un fonte miraculose e fornite

gratuitemente aqua a orphanatos e casas de correction.

E – Ille ha studite con laude, como pote demonstrar le director de gymnasio Alexius, ora assignate al angelos qui custodia le studentes de gymnasio in le purgatorio.

F – Le subscribite in particular cognosce perfectemente latino, greco, hebraico e aramaico.

G – Ille ha nunquam dubitate.

Considerate iste motivos ille pete esser dimittite del purgatorio e promitte in caso de gratiose acceptation de su humilissime demanda facer tote lo que ille potera pro monstrar se digne de iste fiducia.

Iste demanda esseva restituite. “Il manca le titulo” diceva le angelo qui lo reportava. Celle angelo, quando habeva essite vive, habeva essite empleato in le officio de un chef de cabinetto.

Le parocho Andreas allora scribeva super le pagina posterior: “Le anima parocho Andreas pete le dimission del purgatorio: *sub litteris* A, B, C, D, E, F, G.”

In le die anniversario de su morte (non mesmo super le terra le petitiones es solitamente examinate favorabilemente antea) ille obteneva le responsa:

Vostre Excellentia!

Nos permette nos informar Vos que le Iudicio Universal non habera

sessiones in le proxime futuro, ergo nos ha inviate Vostre requesta al section de instruction del purgatorio que examinara Vostre demanda e inviara Vos pois, ultimate le investigationes super Vostre peccato, al corte ordinari.

Pro le committee coordinator del Judicio Universal.

Gabriel.

E le annos passava silentiose inter le lamentationes del animas e le dulce cantos del angelettos qui cunava le infantes morte sin baptismo.

Finalmente, le parrocho Andreas recipeva le citation:
“Vos debe ir ante le sacre tribunal.”

Le corte esseva jam sedite super le pergola inferior del tribunal del purgatorio, visibile solo al angelos custode, le quales faceva entrar le accusato. In le aere volava le libro del vita del parrocho Andreas, aperite per un mano invisibile.

“Parrocho Andreas” se audiva un voce, “tu vide ci le libro de tu vita. Illo es tote munde, excepte un folio. Responde ora honestemente a iste demanda: haveva tu un fratre in Australia?”

“Io le haveva, illustre corte.”

“Nos te face un altere demanda: ha tu scribite a tu fratre in Australia?”

“ Si, illustre corte. In le anno 1882, a Sydney. “

Le libro se claudeva e se audiva un voce profunde, probabilmente del presidente del tribunal: “Ha tu studite attentemente tote le libros de Sancte Augustinus, maestro del ecclesia?”

“ Si.”

Ora on audiva un ruito de alas. Le corte se habeva retirate in camera de consilio. Nove ruito de alas e un voce ab le alto proclamava:

“Le parrocho Andreas es condemnate a 15.000 annos de sojorno obligate in le purgatorio. A ille essera calculate le 22 annos de detention preventive.

Motivation:

In su libro *De retractatione, vel librorum recensione*, scripte in le anno 415, Augustinus, maestro del ecclesia, ha definite heresia le fide in le antipodes. Vide le folio 213. Quia illo pertine al antipodes, anque le fide in le existentia de Australia es delicto de heresia, pejorate per le accusato parrocho Andreas con le invio de un littera al proprie fratre a Sydney, Australia, al antipodes. Es circumstantia attenuante le absolute mancantia de antecedentes judicial e le sincer e complete confession del accusato.”

“Que vos non plora,” le angelos consolava le condemnato, “un cosa simile poteva occurrer a vos anque ante un qualcunque tribunal super le terra...”

Le exemplo

(Humor american)

“Oh no, juvene amico,” diceva mister Williams, banchero, al juvene homine qui sedeva ante ille super un confortabile, con le gambas elongate super un sedia. “No, mister Chawean, audi me attentemente e cerca apprender qualcosa. Vos pete le mano de mi filia Loty. Isto significa que vos vole devenir mi filio affin. E in consequentia de isto vos vole obtener moneta. Un instante retro, quando io ha vos demandate si vos possede qualcosa, vos ha respondite que vos es povre e possede in toto duo centos dollares.”

Mister Williams elongava le gambas super le tabula detra le qual ille sedeva e continuava: “Vos dice que anque io olim esseva povre e haveva non mesmo duo centos dollares. Io non lo denega, ma io dice que, quando io haveva vostre etate, io haveva jam un remarcabile amonta de moneta, e io haveva le intelligentia que a vos manca. Io vide que vos agita vos super le confortabile, non face lo, io face vos notar que nostre servo es un negro multo forte. Audi me attentemente, e prende exemplo. Quando io haveva dece-sex annos io iva a mi oncle in Nebraska. Pro haber moneta, io convinceva mi oncle a facer lynchar super su terreno un negro qui debeva esser lynchate. Ben: illes lynchava le negro

super su terreno, ma qui voleva assister doveva pagar un certe amonta, quia nos habeva cingite le loco del lynchamento. Distribueva io le billetes de ingresso, e quando illes habeva pendite le negro io prendeva le moneta incassate e fugiva celle vespere. Le negro pendite me portava fortuna. Con celle moneta io comprava un terreno al nord e faceva circular le rumor que fossante in un certe loco io habeva trovate auro, Io vendeva multo ben le terreno e mitteva in banca le moneta. Il non es importante parlar del vulnere que me procurava un del damnificatos, quia celle colpo de pistola que me rumpeva le osso del mano dextre me faceva ganiar solo duo milles dollares.

“Quando io habeva sanate, io comprava con mi moneta le actiones de un societate religiose pro le construction de ecclesias in le territorios habitate per le indianos. Nos stampava allora diplomas de merito al precio de cento dollares e nos non construeva un sol ecclesia.

19

Le societate esseva constringite a declarar bancarupta, justo un septimana de post que io habeva excambiate le actiones con pelles de bove, cuje precio vadeva augmentar. Io constitueva un fabrica de corio que me faceva ganiar un grande amonta de moneta, quia io vendeva con moneta contante ma io pagava con litteras de cambio.

Io depositava mi benes in diverse bancas de Canada e

declarava bancarupta. Io esseva arrestate, durante le processo io parlava in modo assi insolite que le expertos me declarava idiota e le tribunal me liberava de post haber organisate inter le publico presente in sala un collecta, que me bastava pro attinger Canada.

Io escappava a San Francisco con le filia de mister Hamelst, un homine ric de Brooklyn, e le constringeva a facer me sposar le filia, alteremente io haberea vivite con illa a San Francisco e haberea date a qualche jornal a scandalos le nova que su filia esseva le matre de un filio illegitime.

Vos vide, mister Chawean, assi io esseva, ma vos a vostre etate non ha ancora facite un sol cosa del qual on pote deducer que vos es un homine rationabile.

Vos dice haber salvate le vita a mi filia quando alcun tempore retro, durante un viage, illa cadeva in mar ab le yacht. Isto es certo un cosa belle, ma pro vos le cosa non habeva alcun valor practic quia, como vos dice, vos ha ruinate pro sempre le scarpas nove. Vos ha inamorate vos de mi filia, ma io non pote certo esser mulctate a causa de isto e devenir patre affin de un homine como vos, qui non ha un gramma de intelligentia.

Io vide que vos agita vos de nove in le confortabile, io preca vos conservar le calma e responder a mi demandas.

Ha vos jammais facite qualcosa in vostre vita?"

“No.”

“Possede vos qualcosa?”

“No.”

“Pete vos le mano de mi filia?”

“Si.”

“Ama mi filia vos?”

“Si.”

“Ben, io face vos un ultime demanda. Quante moneta ha vos ora?”

“Quaranta-sex dollares!”

“Ben, io ha parlate con vos plus de medie hora, vos me ha demandate un consilio re questiones financiari. Vos me dara trenta dollares, un dollar al minuta.”

“Ma que vos permette, mister Williams,” protestava le juvene.

“Necun “que vos permette”,” surrideva mister Williams regardante le horologio, “vos me me dara trenta-un dollares, ha jam passate un altere minuta.”

Quando le stupefacte mister Chawean habeva pagate le moneta demandate, mister Williams diceva gratiosemente:

“E ora que vos me permettte dicer vos: 'Lassa mi casa, alteremente io essera constringite a facer expeller vos.'”

“E vostre filia?” demandava le juvene super le porta. “Io non dara mi filia a un stupido,” diceva tranquillemente

mister Williams; “lassa mi casa, alteremente vos provara le placer de inglutir vostre dentes.”

“Io haberea un belle filio affin,” diceva mister Williams a su filia quando mister Chawean habeva exite, “iste tu admirator es un homine extremamente stupide, ille jammais habera un pauco de intelligentia.”

“Alora,” respondeva le senioretta Loty, “ille non ha alicun sperantia de devenir mi marito?”

“In iste circumstantias, le cosa es impossibile,” diceva mister Williams. “Si ille non facera cognoscer nos un affaire ben facite, ille non ha alicun sperantia.”

E mister Williams narrava a su filia re le lynchamento del negro super le terreno de su oncle e re le conversation inter ille e le juvene Chawean, adjungente: “Io le ha dicite multe cosas utile in le vita.”

Le die sequente, mister Williams partiva.

Quando ille retornava un septimana depost, ille trovava super su scriptorio le sequente littera:

Estimatissime senior!

Io Vos regratia calorosemente pro le consilio fornite me un septimana retro circa celle question financiari. Vostre exemplo me ha talmente entusiasmate que durante Vostre absentia io ha fugite con Vostre filia in Canada depost haber prendite ex Vostre cassa forte tote le

moneta contante e le titulos.

Jostro Chavean

E infra il habeva scribite:

Car patre!

Nos pete tu benediction e al mesme tempore io te informa que nos non ha succedite trovar le clave del cassa forte e nos lo ha rumpite con le nitroglycerina.

Tu Loty.

Ex le “historia del partito del progresso moderate intra le limites del lege”

Le Manifesto del “Partito del progresso moderate intra le limites del lege”

Populo tchec!

Il esseva le anno 1492, quando Columbo levava le ancoras de Genova¹ a fin de discoperir America. Desde celle tempore ha passate alicun seculos e, si nos observa hodie le progresso in le terra discoperite per Columbo, nos debe concluder que celle progresso non poteva supervenir improvise, con modos per exemplo violente, ma que desde le historic momento in le qual le plus famose del tchecos, Columbo, discoperiva America e levava le ancoras de Dženova¹, celle progresso se ha imponite con medios moderate e intra le limites del lege; e anque que decisemente America hodie non se trovarea a un tal grado de civilitate, si Colum-

¹ Assi in le texto. Il ha un joco de parolas de Hašek tra Janov (Genova) e Janovice, citate de Bohemia.

bo non lo habeva discoperite. Ma Columbo non habeva timor e, guidate jam alora per le principio del “progresso moderate in le limites del lege”, se faceva dar le permission del autoritates e navigava usque al bordo extreme de America, ubi ille se stoppava pro non facer le extremista. Solo depost ille un americano discoperiva le continente ver e proprie, que ergo ha le nomine America. Pois il esseva necessari solo exterminar le indianos e instaurar le sclavitude, introducente assi ubique le progresso, con methodicitate e calma, assi que nos hodie pote vider que post multe seculos Edison ha succedite inventar le phonographo. Si Columbo non habeva ite in America, si ille non habeva tentate iste excursion touristic, le indianos venirea al manos ancora, nos non haberea le phonographo, a iste stato mancareia le fonte de su ganios, le monopolio del tabaco, e le simplice populo del campanias non cognoscerea le patatas e le alcohol que se produce con illos; in breve, il non haberea le benesser.

25

Columbo ergo tentava e discoperiva America, ben cognoscente le antique e sage proverbio: “Ille provava, e faceva le carretta de mano.”

E assi anque nos, populo tchec, presenta nos a te con un nove programma. Nos ha fundate un partito politic e ha le convincimento que le cosas ira secundo le dicto polonese que dice: “Ab un parve scintilla nasce un grande foco.”

Populo tchec! Tchecos! Concitatanos!

Columbo non sapeva qual fructos haberea portate un die su viage in America, como iste interprisa haberea provocate alteres, de historic significato, e como su viage verso le incognite liores de America haberea culminate con le ric legato del nobile Carnegie al universitates american.

E assi non mesmo nos, fundatores del nove partito politic, pote imaginar que cosa le partito facera pro le humanitate e particularmente pro te, amate populo tchec!

Vos totes certo demanda vos quales es le opiniones e le programma sustenite per nos. Ma esque il pote esser parola plus belle que cello que le partito ha scribite super su vexillo: “Progresso moderate in le limites del lege”?

Citatanos! Tchecos!

Tenente presente que le lege defende omne citatano contra le violentia, nos ha ponite nostre programma sub le alas protective del lege, e quia pois tote le leges ci con le tempore es reformatate, i.e. illos va insimul con le progresso moderate, nos ha inserite anque iste progresso moderate in nostre programma. Quia de facto il non es pensabile que un infante deveni homine in qualche modo violente, ma al contrario ille pote devenir homine solo per evolution natural, die post die, anno post anno.

Populo tchec!

Ante que arrivava al poter le dynastia Habsburg, il debeva nascer le dynastias Píemyslovč, Jagiellonen e Luxemburger. Al mesme modo, le ponte Svatopluk „ech² non esseva construite in un sol nocte: antea Svatopluk „ech debeva nascer, ille debeva devenir famose, e morir, depon on faceva alcun labores e solo pois on construeva le ponte Svatopluk „ech.

Populo tchec!

In nostre pais il ha multe partitos que te dicera que tote isto se pote facer subito, in un sol vice! Altere partitos in vice te narrara que il non es possibile facer ulle cosa! E ergo a qui tu credera? Ma certo a tote illes qui te advertera que le juste via es le via del progresso moderate intra le limites del lege!

Praga, april 1911.

Pro le committee executive del Partito del progresso moderate intra le limites del lege:

² Svatopluk „ech (1846-1908) poeta tchec, al qual es dedicate un ponte super le fluvio Vltava.

Eduard Drobílek

Dreischuh

Jaroslav Hašek

Josef Skružný

Josef Lada

Dr. B. Šmeral

Ing. Kùn

Dr. Novák

Dr. Slabý (*comm. de policia*)

Emanuel Škatula

Ex le “historia del partito del progresso moderate intra le limites del lege”

Discurso re le rehabilitation del animales

Estimate publico, amicos, tchecos, compatriotas!

Il es certo un phenomeno importante que ha nascite in Bohemia un partito que ha habite le corage de proclamar un programma nove, in le qual un paragrapho dice: “Que le animal sia finalmente rehabilitate!” Usque hodie le animales solitamente ha habite mal fama.

Que nos considera per exemplo solo le porco. Le porcos desde tempores immemorabile ha fama de esser animales porcin. Quando on diceva “tu es un animal porcin”, isto significava “tu es un porco” e vice versa. Il ha habite integre populos que ha boycottate le porcos. Per exemplo le hebreos. Moses demonstrava que le consumo de carne porcin pote provocar maladies sexual. De facto al tempore de Moses multe hebreos adduceva iste argumento. Solo a causa del influencia del christianismo, que aboliva tote le leges hebraic, le consumo de carne porcin se ha tanto diffundite que le ecclesia catholic in fin ha introducite anque le pre-

paration e le conservation del carne de porco, pro demonstrar que Moses non diceva le veritate.

Nonobstante isto le porco es generalmente considerate como qualcosa non nette, quia illo se rola in le fango, ma isto, totevia, es consiliate anque al gente per le expertos de balneologia. Considera vos Pištany e su fango. Ci anque le aristocratia se rola pro motivos sanitari, ma necuno pensa clamar porco un aristocrate, e anque le doctor Ku...era, qui recommenda iste cura, non es un porco. Ma le porcos, que ha date un exemplo assi fulgente al humanitate suffrente, es dispreciate e lor nomine servi specialmente hodie, in tempore de electiones, como insulto pro colpar un adversario e accusar le de dishonestate. Ha vos unquam vidite, estimate electores, un porco dishoneste? Le porco nettate detra le vitrina del macelleria non ha forsan le aere de uno que ha bon character, que surride anque post le morte a illes qui lo mangiara? Il me placerea saper que cosa facerea vos in su loco!

E como con le porco, assi sta le cosas anque con tote le animales que servi al gente como fonte de beneficio, e al candidato parlamentari como insultos. Vos es presente sovente al reuniones electoral e vos ha certo jam audite le crito: “Tace, tu bove.” Iste crito de nove face un torto a un determinate specie de animales, que non es constituite

naturalmente per le candidatos, io face solo notar que iste crito in realitate lauda le mesme candidato al qual illo es adressate, quia un bove ha un valor ben major que un candidato. Un bove pesa circa 800 kg, ma un candidato non arriva a 80 kg, e si vos vende le bove vos habera quatro centos monetas, ma vendente le candidato vos habera solo un parve moneta.

Io ha anque audite dicer que a un reunion politic on ha critate al candidato “can”! Si isto habeva evenite a me, io haberea regratiare le homine qui me haberea honorate con le nomine del esser plus nobile, e io haberea promittite sustener su requestas sequente le exemplo de iste animal. Le gente ergo non sape facer altere que offender continuemente le animales, le dulce e bon can es clamate con le nomine de varie monarchas. Le can del lactero, que traina con patientia e devotion le carretta, es clamate Neron. Un parve pudel que non ha unquam facite mal a alicuno e que non tyrannisa alicuno, es clamate Cesare.

31

Re le canes on parla con summe disprecio quia con lor nomine on insulta le homines. Ma nos vide que in le interesse del servicio de policia le canes face un labor excellente pro le humanitate con le titulo de canes policiari. Il esserea ergo conveniente rehabilitar le animales, o, al minus, iste sagissime representantes del regno animal. Il es desirabile

que qui insulta un can policiari es accusate de offensa a public official. Que nos labora assi que le animales es considerate in futuro como esseres al quales omne partito politic debe regardar con estima, le partitos politic, in vice, non debe usar lor nomines pro un immoderate activismismo in le campania electoral.